

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 310/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla, sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. et Mgr. Jozef Krkošek, advokátom, Pečnianska 1, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B5-72C/41/2022 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B5-72C/41/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B5-72C/41/2022 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie **800 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **457,66 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal porušovateľovi konať bez zbytočných prieťahov a zároveň si uplatnil nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4 000 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 310/2024-15 z 11. júna 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, spisu mestského súdu a vyjadrenia mestského súdu v predmetnom konaní vyplýva nasledovný stav vecí:

4. Sťažovateľ podal 13. júna 2022 návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie istiny vo výške 39 000 eur s príslušenstvom proti žalovanému, a to z titulu odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 15. marca 2022, ktorým bol žalovaný uznaný vinným zo zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona a poškodený sťažovateľ bol s nárokom na náhradu škody odkázaný na civilný proces.

5. Okresný súd Banská Bystrica vydal 16. júna 2022 platobný rozkaz sp. zn. 35Up/897/2022. Žalovaný podal 14. júla 2022 proti platobnému rozkazu odpor, ku ktorému sa po výzve súdu vyjadril sťažovateľ 9. augusta 2022. Okresný súd Banská Bystrica 15. augusta 2022 postúpil vec na Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“), ktorému bola doručená 17. augusta 2022 a pridelená sudcovi JUDr. Štefanovi Mikušovi.

6. Sťažovateľ podal 12. decembra 2022 okresnému súdu žiadosť o nariadenie pojednávania.

7. Okresný súd 9. februára 2023 vyzval žalovaného, aby sa písomne vyjadril k vyjadreniu sťažovateľa z 9. augusta 2022, a 22. februára 2023 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na doloženie plnej moci. Právny zástupca sťažovateľa 26. februára 2023 predložil plnú moc a požiadal súd o nariadenie pojednávania.

8. V zmysle zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva v právnej veci sťažovateľa z okresného súdu na mestský súd.

9. Sťažovateľ podal 23. októbra 2023 predsedníčke mestského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Z vyjadrenia predsedníčky súdu z 5. decembra 2023 vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa bola posúdená ako dôvodná a opodstatnená a za zistené prieťahy v konaní sa v mene súdu ospravedlnila.

10. Zo súdneho spisu ďalej vyplýva, že 26. októbra 2023 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Viere Hadrbulcovej a 10. apríla 2024 bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Štefanovi Mikušovi.

11. Dňa 16. júla 2024 zákonný sudca nariadil termín pojednávania na 21. október 2024.

12. Podľa sťažovateľa okresný súd nevenuje pozornosť riadnemu vedeniu konania, nekoná hospodárne, efektívne a bez zbytočných prieťahov. Ani po preskúmaní veci predsedníčkou súdu mestský súd vo veci nekoná. Zdôrazňuje, že za takmer 2 roky nebolo vo veci nariadené ani jedno

pojednávane, za celý čas boli len doručené výzvy sporovým stranám a naďalej dochádza k prieťahom v konaní.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

13. K ústavnej sťažnosti sa po prijatí veci na ďalšie konanie vyjadrila predsedníčka mestského súdu, ktorá uviedla, že prieťahy v konaní konštatovala už vo svojom vyjadrení z 5. decembra 2023 ku sťažnosti na prieťahy, ktorú sťažovateľ podal na mestskom súde 23. októbra 2023. Spis bol celkovo pridelený dvom sudcom, od 17. augusta 2022 do 25. októbra 2023 zákonnému sudcovi JUDr. Štefanovi Mikušovi a od 26. októbra 2023 do 9. apríla 2024 zákonnej sudkyňi JUDr. Viere Hadrbulcovej. Dôvodom pridelenia spisu novému zákonnému sudcovi bol nástup pôvodného zákonného sudcu JUDr. Štefana Mikuša na rodičovskú dovolenku. Dodatkom č. 5 k Rozvrhu práce na rok 2024, ktorý nadobudol účinnosť 20. marca 2024, bol spis 10. apríla 2024 opätovne pridelený pôvodnému zákonnému sudcovi JUDr. Štefanovi Mikušovi, ktorý 16. júla 2024 nariadil termín pojednávania na 21. október 2024.

14. Zákonný sudca JUDr. Štefan Mikuš vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti zdôraznil termín nariadenia pojednávania na 21. október 2024.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K tomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastolujúcim právnu istotu.

17. Pri hodnotení, či došlo k porušeniu predmetných práv, ústavný súd v súlade s judikatúrou ESLP berie do úvahy i) zložitosť veci vrátane povahy sporu a jeho významu pre účastníka konania; ii) správanie účastníka konania a iii) postup súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

18. Predmetom napadnutého konania je žaloba o zaplatenie istiny s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Takéto konania tvoria súčasť bežnej rozhodovacej činnosti správnych súdov. Z ústavnej sťažnosti, súdneho spisu a ani z vyjadrenia mestského súdu nevyplývajú žiadne také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali skutkovej alebo právnej zložitosti veci a ktoré by boli spôsobilé objektívne predĺžiť trvanie súdneho sporu. Vzhľadom na stav konania pred všeobecným súdom, ktorý do času

rozhodovania ústavného súdu ani neprikročil k meritórnemu preskúmaniu podanej žaloby, ústavný súd konštatuje, že prípadná skutková či právna zložitosť veci nemala vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

19. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní k zbytočným priet'ahom. Naopak, sťažovateľ včas reagoval na výzvu súdu, navyše, osobitným podaním aj sám žiadal, aby súd vo veci konal a žiadal o nariadenie pojednávania.

20. Napokon ústavný súd hodnotil postup súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v konaní, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a obsahu súdneho spisu v predmetnej veci.

21. K postupu súdu v napadnutom konaní ústavný súd uvádza, že zo súdneho spisu mestského súdu je zrejmá nečinnosť súdu v období od 17. augusta 2022 do 9. februára 2023, keď súd až takmer po uplynutí šiestich mesiacov od doručenia žaloby vyzval žalovaného na vyjadrenie, a taktiež od februára 2023 až do podania ústavnej sťažnosti, keď mestský súd vo veci nekonal 1 rok a dva mesiace.

22. Doterajšia dĺžka konania preto nebola ovplyvnená správaním sťažovateľa ani skutkovou či právnou zložitosťou veci. Procesný postup súdu nesmeroval sústredene k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčia nielen zistené obdobia nečinnosti súdu, ale predovšetkým skutočnosť, že po dvoch rokoch po podaní žaloby súd ani nepristúpil k meritórnemu preskúmaniu veci.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote (bod 1 výroku tohto nálezu).

24. Keďže ústavný súd zistil, že postupom súdu došlo k porušeniu označených práva sťažovateľa, prikázal vo veci konať bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosť'učinenia

25. Cieľom primeraného finančného zadosť'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva.

26. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosť'učinenia. Ústavný súd prihliadol na celkovú dĺžku konania, zohľadnil predmet a povahu sporu, skutkovú zložitosť veci, správanie a význam sporu sťažovateľa, okolnosti veci a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosť'učinenie 800 eur, ktoré je mu mestský súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosť'učinenia ústavný súd návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.
Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 457,66 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 16 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je vo výške 343,25 eur a náhrada výdavkov je vo výške 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu predstavuje sumu 713,96 eur. Vzhľadom na to, že sťažovateľ v petite sťažnosti uviedol, že si uplatňuje náhradu trov konania 457,66 eur, ústavný súd mu priznal túto náhradu v ním uplatnenej sume.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu